

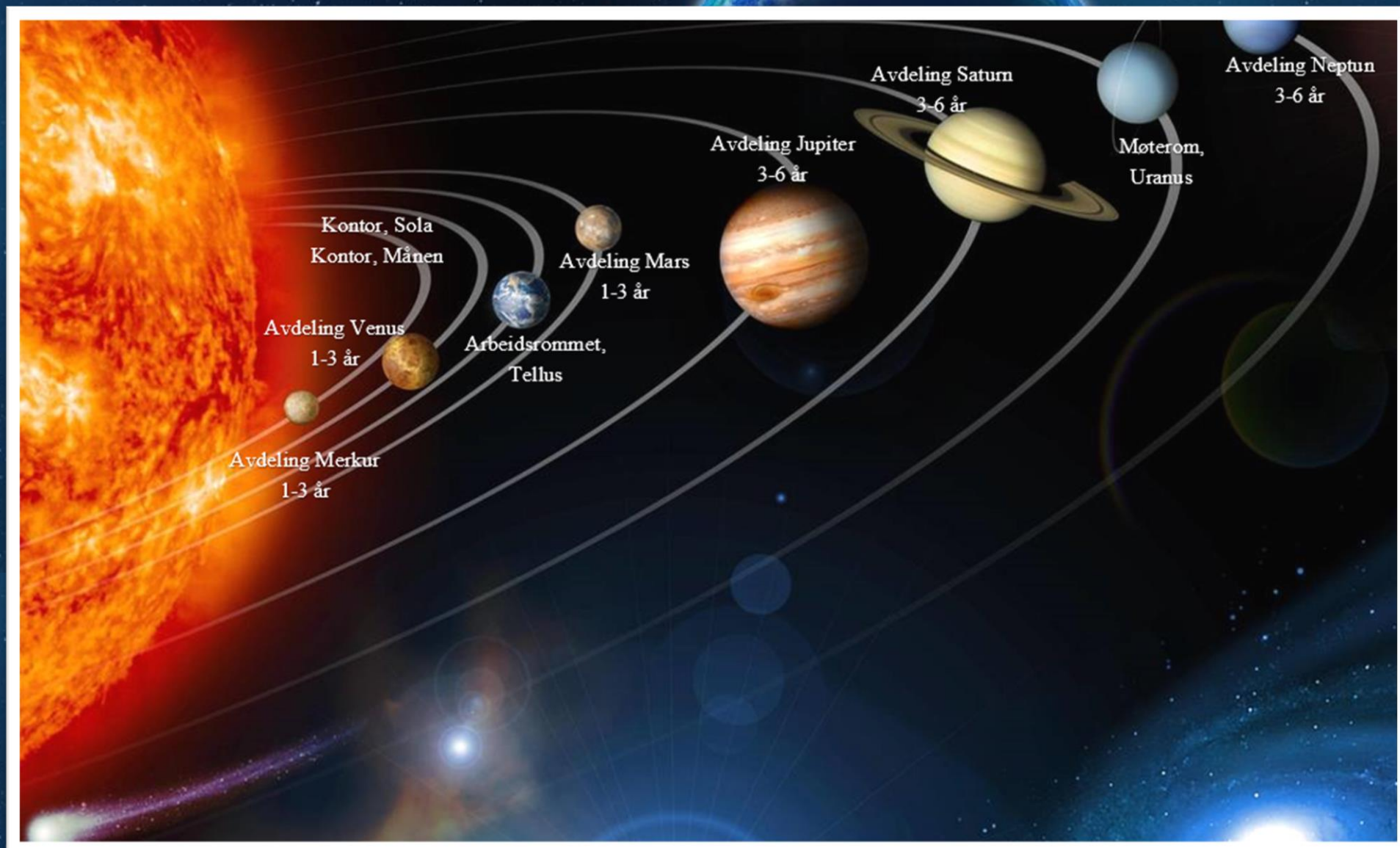

Levanger
kommune

LEVANGER
Triveligst i Trøndelag

ÅRSPLAN MOMARKA BARNEHAGE 2025-2026

Innhold

Innhold.....	1
MOMARKA BARNEHAGE.....	2
FORORD:.....	3
BARNEKONVENSJONENS 4 HOVEDPRINSIPP.....	4
I VÅRT ARBEID FOR Å NÅ VÅRE MÅL, SKAL PERSONALET I MOMARKA BARNEHAGE:	5
DET E MÆ DET KJÆM AN PÅ.....	6
TILVENNING AV NYE BARN	7
DOKUMENTASJON OG PEDAGOGISK DOKUMENTASJON	8
LEK	9
ALLE SKAL MED - bedre samskapende innsats for barn og unge i Levanger kommune	11
FNs BÆREKRAFTSMÅL	11
LEVANGER KOMMUNE, MILJØFYRTÅRN	12
UNIVERSITETSBARNEHAGE:.....	13
INKLUDERENDE BARNEHAGEMILJØ.....	14
TIDLIG OG TVERRFAGLIG INNSATS	15
DANNING OG DEMOKRATI / BARNEHAGEN SOM KULTURARENA	16
SPRÅK	17
MANGFOLD.....	18
LIVSMESTRING OG HELSE	19
VENNSKAP OG FELLESSKAP	20
BARNES SEKSUALITET I BARNEHAGEN – HVA GJØR VI?	21
SYSTEMATISK, KUNNSKAPSBASERT OG NASJONAL LIKEVERDIG OPPLÆRING	23
KOSTHOLD OG MÅLTIDER I BARNEHAGEN	25
TRAFIKKSIKKER BARNEHAGE.....	26
OVERGANGER INNAD PÅ BARNEHAGEN	27
OVERGANG BARNEHAGE / SKOLE.....	28
SAMARBEID MELLOM BARNEHAGEN OG HJEMMET.....	29
PERSONALET'S FORVENTNINGER TIL FORELDRE / FORESATTE.....	30
AVDELINGSOVERSIKT BARNEHAGEÅRET 2024 – 2025.....	32

MOMARKA BARNEHAGE

Momarka barnehage er en 6 avdelings kommunal barnehage som eies og drives av Levanger kommune. De kommunale barnehagene i Levanger kommune er underlagt enhet barnehage der Trine Berntsen er enhetsleder. Styrer i Momarka barnehage er Wenche Fagerkind og assisterende styrer er Siv Kristin Sørmo.

I Momarka barnehage jobber personalet med å gi barna trygghet, fellesskap og gode opplevelser. Barnehagen har et kjempefint ute- og nærmiljø som innbyr til lek, språkstimulering og utvikling.

Barnehagen samarbeider med Halsan Skole.

Vi er en praksisbarnehage som tar imot studenter og praksiselever, og vi jobber mye med prosjekt og utviklingsarbeid.

Trafikkopptrening er et gjennomgående tema hvor vi ønsker å gi barna gode holdninger til, og i trafikken.

FORORD:

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes. Den enkelte barnehage står fritt til å velge metoder og omfang ut fra lokale behov og forutsetninger (Rammeplanen § 47).

I denne planen har Momarka barnehage valgt å sette søkelys på det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Vi vil beskrive hvordan personalet arbeider ut fra rammeplanen. Årsplanen har flere funksjoner:

- Arbeidsredskap for barnehagens personale for å styre virksomheten i en bevisst og uttalt retning.
- Utgangspunkt for foreldrenes mulighet til å kunne påvirke innholdet i planen.
- Grunnlag for kommunens tilsyn med barnehage.
- Informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til eier, politikere, kommune og barnehagens samarbeidspartnere.

Barnekonvensjonen

Alle barn skal kunne
spise seg mette.

Alle barn har
rett til privatliv.

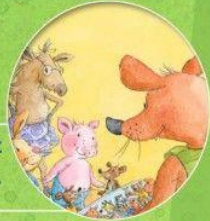
Alle barn har rett til
et godt helsetilbud.

Barnets beste skal
komme i første rekke.

Alle barn har rett til
et navn.

Alle barn er like mye verdt
og ingen skal plages.

Alle barn har rett til
hvile, fritid og lek.

Alle barn har rett til
å si sin mening.

Alle barn har rett til
å føle seg trygge.

Alle barn har rett til
skole og utdanning.

www.gan.aschehoug.no

Vennserien er skapt av Linda Palm.
Tegninger: Lisa Sollenberg

www.plan-norge.no For og med barn

BARNEKONVENSJONENS 4 HOVEDPRINSIPP

- 1. Ikke
diskriminering**
- 2. Barnets beste**
- 3. Rett til liv og
utvikling**
- 4. Rett til å bli hørt**

Trykk på bildet for å gå direkte
inn på fn.no og les mer om barnekonvensjonen.

I VÅRT ARBEID FOR Å NÅ VÅRE MÅL, SKAL PERSONALET I MOMARKA BARNEHAGE:

SKAPE TRYGGE
RAMMER MED
OMSORG,
KJÆRLIGHET OG
GODE RUTINER

LEGGE TIL
RETTE FOR
GODE OG
SPENNENDE
LEIK- OG
SPRÅKMILJØ

WISE I ORD OG
HANDLING AT VI
TAR BARN PÅ
ALVOR OG MØTER
DEM MED
RESPEKT

GI BARN
UTFORDRINGER
SOM GIR
MESTRING OG
POSITIV LÆRING

WISE HUMOR
OG GLEDE I
HVERDAGEN

VÆRE AKTIVE VOKSNE,
GODE
ROLLEMODELLER, SOM
INKLUDERER SEG I
BARN OG GIR TID OG
ROM TIL LEK,
SPONTANITET OG
FELLESSKAP

VI ER VOKSNE
SOM
REGULERER,
RELATERER OG
REFLETERER

DET E MÆ DET KJÆM AN PÅ

BARNEKONVENSJONENS 4 HOVEDPRINSIPP:

1. Ikke diskriminering 2. Barnets beste 3. Rett til liv og utvikling 4. Rett til å bli hørt

Voksenrollen:

Aktive voksne
Gode rollemodeller
Humor og glede
Møte barna med respekt
og likeverd
Mediator vs. moderator

Trygt og inkluderende barnehagemiljø
for alle barn i Momarka Barnehage

Meg som leder

Stjerneøyeblikk

Danning, demokrati og medvirkning

Lek, opplevelse og læring

Dagsrytme med utgangspunkt i
barnas forutsetninger og behov

Mangfold

Pedagogisk Refleksjon

Godt faglig skjønn

Systematiske Observasjoner
Pedagogisk dokumentasjon

Språk

Oppdragelse
Fysisk og psykisk helse

Delingskultur

Miljø

Se meg
Trygghet og omsorg
Inkludering
Vennskap

Fysisk innemiljø

Fysisk utemiljø

BARNES MEDVIRKNING

Meg selv i møte med barna
Meg selv i møte med foreldre
Meg selv i møte med kolleger

Robuste barn; fordi livet forandrer seg

TILVENNING AV NYE BARN

Barnehagen skal være et trygt sted der barna skal prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Dette forutsetter voksne som er nær, og støtter og veileder ved behov. Barnehagen skal i samarbeid med foresatte legge til rette for at barnet får en trygg og god start i barnehagen, der barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til barn og voksne. Hvor lenge foresatte må være til stede for barnet i barnehagen i tilvenningstiden varierer fra barn til barn. Ansatte informerer foresatte om viktigheten av å bruke god tid de første dagene, for å gi barnet en best mulig tilvenning i barnehagen.

Barnet trenger å knytte seg til ett eller flere mennesker for å kunne etablere en trygghet i tilværelsen. En trygghet som fungerer som en base barnet kan vende tilbake til når det etter hvert utforsker sine omgivelser. Vi må ta oss god tid til å bli kjent med hverandre. Det er også viktig at vi voksne jobber med å skape godt samspill og god kommunikasjon mellom barn – voksen og barn – barn. Tilknytning og omsorg henger nøye sammen. Det vi si barnas evne til å søke trøst og føle trygghet, avhenger av hvordan de blir møtt og følelsesmessig ivaretatt av omsorgspersonene rundt seg. Å gi god omsorg krever voksne som er tilgjengelige, sensitive, forutsigbare og kan gi trøst.

DOKUMENTASJON OG PEDAGOGISK DOKUMENTASJON

Dokumentasjon i barnehagen handler om å samle inn og vise hva som skjer i hverdagen – for eksempel gjennom bilder, observasjoner, sitater, tegninger eller annen informasjon om aktiviteter, rutiner og prosjekter. Dette kan gi innblikk i barnas opplevelser og skape grunnlag for dialog med foresatte. Dokumentasjon i seg selv forklarer imidlertid ikke nødvendigvis *hvorfor* eller *hvordan* praksis utvikles, eller *hva* vi lærer av det som skjer.

Pedagogisk dokumentasjon går et skritt videre. Her bruker personalet dokumentasjonen aktivt som et verktøy for refleksjon, læring og utvikling – både individuelt og i fellesskap. Det handler om å tolke det som er dokumentert, stille spørsmål, se sammenhenger og undersøke hva barnas handlinger, uttrykk og interesser kan fortelle oss. Pedagogisk dokumentasjon er altså ikke bare å vise hva barna gjør, men å bruke det vi ser til å *forstå, utfordre og utvikle* den pedagogiske praksisen.

I vår barnehage er pedagogisk dokumentasjon et sentralt verktøy for å synliggjøre og utvikle det pedagogiske arbeidet. Gjennom observasjon, bilder, tekst og samtaler dokumenterer vi barnas lek, utvikling og utforskning i hverdagen. Dokumentasjonen hjelper oss med å fange opp barnas interesser og behov, danner grunnlag for refleksjon, planlegging og videre pedagogisk utvikling.

Vi bruker digitale verktøy som blant annet IST Home for å dele glimt fra barnehagehverdagen med foresatte. Gjennom bilder og tekst får foresatte innsyn i hva barna er opptatt av, og dokumentasjonen blir et utgangspunkt for samarbeid og dialog mellom hjem og barnehage.

Personalet arbeider systematisk med dokumentasjon i form av refleksjon og evaluering i ulike møter – både på avdelingsnivå, i team og i fellesskap med hele personalet. Her bruker vi dokumentasjonen til å løfte frem barnas perspektiver, vurdere kvaliteten i det pedagogiske arbeidet og sikre at vi følger opp intensjonene i rammeplanen.

Gjennom året bruker vi dokumentasjon for å følge barnas utvikling, planlegge meningsfulle aktiviteter og sikre progresjon. Den hjelper oss også med å stille spørsmål ved egen praksis, undre oss sammen og være bevisste pedagoger som hele tiden er i utvikling.

Evaluering og refleksjon er viktig for å analysere og øke bevisstheten rundt vår pedagogiske praksis.

LEK

Lek er ikke i utgangspunktet en aktivitet, men en kvalitet vi mennesker har fra vi er født. Lek er en grunnleggende livs- og læringsform. Læring er noe som skjer hele tiden i kraft av at vi er til i livene våre. Den spontane leken er et viktig middel for læring for barn i førskolealder. Det er gjennom leken de bearbeider nye inntrykk og opplevelser, og i samspill med andre, eller alene, omdannes dette til ny viten, opplevelse og læring. Dette samspillet fører også til at barna lærer mye om seg selv. Vi blir speilet av de vi omgås og omgir oss med, slik lærer vi om oss selv. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek - alene og sammen med andre. For at vi skal kunne sikre at alle barn opplever læring og utvikling gjennom leken, og for å hjelpe barna med å utvikle god lekkompetanse, må de ansatte være til stede der barna leker. De ansatte kan leke med, observere og trå til når en ser at det er nødvendig. Ansatte som er til stede skaper trygghet, noe som er viktig for å ta til seg læring. Gjennom leken vil vi kunne se hva barna er opptatt av og dermed bringe våre

«prosjekter» videre med utgangspunkt i barnas interesser.

Hva er lek?

- Glemme tid og sted
- Føle på vennskap
- En aktivitet uten ett formål
- En del av verdigrunnlaget
- Samspill barn – barn, barn - voksen
- Den beste arena for språkstimulering
- Overraskelser, begeistring og fellesskapsfølelse
  - Frihet
  - Tillitt
- Konstruksjonslek, rollelek, sang-/bevegelseslek, regel lek, parallell lek
  - Konfliktløsning
  - Bruk av fantasi
- Bearbeiding av følelser og opplevelser
  - Ett sted der læring kan oppstå
    - Psykisk helse
    - Glede
- Å være en del av noe – sammen med andre
  - mestrings
  - Øve på å dele
- Puslespill, lotto, stigespill, villkatten etc.
  - Språktrening / begrepslæring

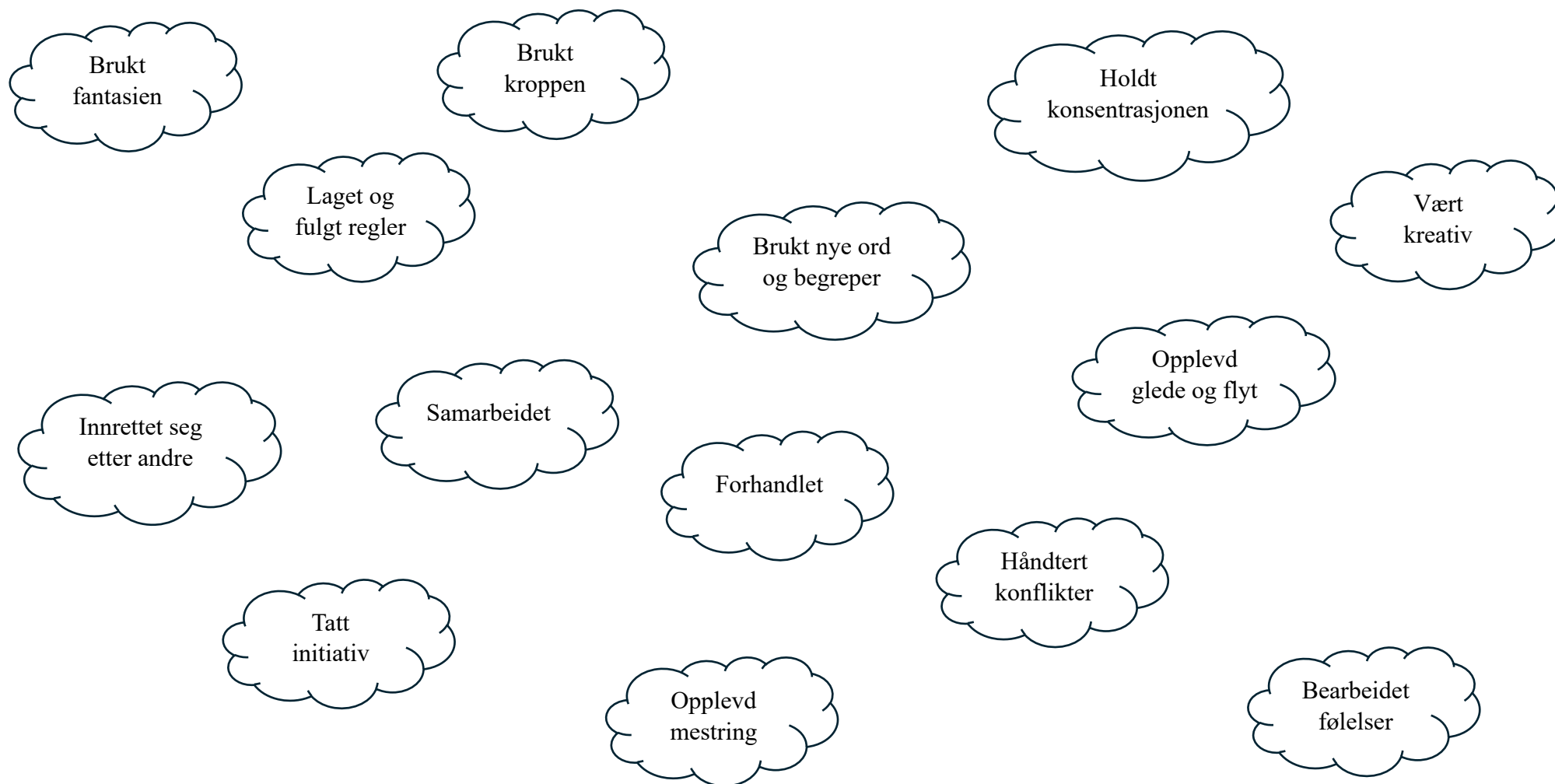
Jeg skulle ønske dagens barn lekte mer enn de gjør. For den som leker som liten får en rikdom inni seg som man øser av hele livet. Man bygger opp en varm, hyggelig verden inni seg.
-Astrid Lindgren-

Hvordan tilrettelegge for god lek?

- Prioritere tid til leken.
- Legge til rette for at den frie leken kan oppstå og vare over tid.
- Ansatte ansvarlig for å skape en felles referanse hos barna for at alle skal kunne delta i leken
  - Verne om god lek.
- Oppfordre barna til å prøve å finne løsninger på konflikter i leiken.
  - Gi innspill til lek.
  - Starte en lek.
- Bytte ut lekene på avdelingene innimellom; nytt og spennende.
  - Tilgjengelig lekmateriell
- Gi inspirasjon gjennom bøker, eventyr, sang, lekmaterialer etc.
  - Tilby udefinert materiale
  - Deltagende / observerende voksne
- Den voksne har makt til å definere / påvirke leken (reflekter over bruken av denne makten)
  - Dele i lekegrupper
- Imøtekomme enkeltbarnets interesser

Når barnet sier: «I dag har jeg bare lekt», da har det:

Alle skal med - bedre samskapende innsats for barn og unge i Levanger kommune

Hva gjør jeg hvis jeg blir urolig for en elev på skolen min eller et barn i barnehagen? Hva gjør jeg om jeg ser at naboenta har det vanskelig? Hvilken hjelp finnes? Hvem kan hjelpe meg? Dette er spørsmål som du får svar på i denne digitale veilederen. Veilederen skal være til hjelp for alle innbyggere, frivillige og ansatte som jobber med familier, barn, unge og foreldre.

En introduksjonsfilm:

<https://www.facebook.com/levangerkommune/videos/152077883632638>

<https://levanger.bedreinnsats.no/>

FNs BÆREKRAFTSMÅL

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Momarka barnehage vil barnehageåret 2025 – 2026 fokusere på mål 3, **GOD HELSE** og mål 16, **FRED OG RETTFERDIGHET**.

LEVANGER KOMMUNE, MILJØFYRTÅRN

Hva er miljøfyrtårn?

Et digitalt verktøy for sertifisering og miljøledelse, som hjelper virksomheter å skape konkurransefortrinn av bærekraft og som hjelper virksomheter med å gjøre bærekraft konkret, gjennom smarte og lønnsomme miljøvalg. Vi i barnehagen ble sertifisert som et miljøfyrtårn høsten 21, og vil følge opp års-hjulet årlig.

Miljøfyrtårn barnehageåret 2025/2026

HVA GJØR VI	HVORDAN
Informere foreldrene om miljøsatsingen	Gjennom årsplan, digitale medier, foreldremøter osv.
Fysiske miljøet ute og inne	Lære barna å ta vare på leker og utstyr
Plukke søppel	Ute i barnehagen og når vi er på tur
Sortere søppel	Barna tar med fat og kopp når de går fra bordet etter måltid og kaster søpla.
Redusere matsvinn	Vi tar periode i høst hvor vi veier maten og måler hvor mye melk som er igjen. Ikke åpne pålegg før det som er åpnet er brukt opp.
Slokke lyset	I rom vi ikke er i
Redusere bruk av tegneark	Bruk tegnearket på begge sider
Håndvask og tørkepapir	Vær nøye med håndvask og vær obs på hvor mange tørkepapir barna tar
Kroner til fødselsdag	Reduser bruken av glitter
Forske sammen med barna	Hva bruker vi energi på?
Fra jord til bord	Hvor kommer maten vår fra? Hvorfor driver vi med jakt? Dyrke grønnsaker?
Kjennskap til naturens mangfold. Dyr og planter	Fokus på noen planter og dyr, f.eks. sau
Menneskeverd, ulikheter- ta vare på hverandre	

UNIVERSITETSBARNEHAGE:

Vi er stolte av å være Universitetsbarnehage.

Universitetsbarnehage er fra august 2025 gått over fra å være et prosjekt, til et varig og likeverdig partnerskap. Som barnehage deltar vi i partnerskapet sammen med Nord Universitet i Levanger, Bodø og Nesna og et utvalg barnehager i Levanger, Bodø og Nesna. Målet med universitetsbarnehageprosjektet er:

- Å styrke samarbeidet mellom barnehagelærerutdanningen ved Nord universitet og praksisfeltet.
- Å videreutvikle samarbeid med universitetet
- Å utvikle nyskapende praksis innenfor trygge rammer
- Å styrke barnehagebasert utviklingsarbeid
- Å bedre ansattes kompetanse

Gjennom gjensidig samarbeid utvikler partene barnehagelærerutdanningens praksis. Prosjektet samskapes gjennom at barnehage og universitet fungerer som likeverdige partnere med en delt visjon der gjensidig respekt, anerkjennelse og dialog står sentralt. Arbeidet med Universitetsbarnehagepartnerskapet ønsker å imøtekomme «det doble formålet» ved at arbeidet bidrar til å styrke både barnehagene og barnehagelærerutdanningen, da begge arenaer utdanner bhlærere.

- Studentene skal sikres praksis med høy kvalitet.
- Det skal gjennomføres forskningsprosjekter hvor studenter, forskere og barnehageansatte deltar.
- Det skal legges til rette for kompetanseutvikling i barnehagene og barnehagelærerutdanningen.

I Momarka har vi hatt flere prosjekter i Universitetsbarnehagesamarbeidet:

Det er gjennomført førpraksis for 1BLU. Vi har hatt utprøving på overtakelsespraksis for 3BLU. Det har vært samarbeid med faglærere knyttet til arbeidskrav og eksamen, studentene har gjennomført arbeidskrav i barnehagen, og barn fra barnehagen har vært publikum på Campus under eksamensoppgaver. Universitetet bruker også i større grad nå, enn tidligere, ansatte i barnehagen inn i undervisning på barnehagelærerutdanninga, for å få en mer praksis-nær undervisning. Og de flytter noe av undervisningen inn i barnehagen, der barna er. Studenter, universitetet og barnehagen opplever dette som gode måter å samarbeide på, så vi vil videreføre og videreutvikle i barnehageåret 25/26. Målet er at barnehagene og universitetet skal knyttes enda mer sammen, og være enda lettere tilgjengelig for hverandre. I 2025-2026 har vi et utviklingsarbeid i barnehagen med overskriften «Systematisk veiledning». Pedagogiske ledere er deltakere i dette utviklingsarbeidet, og målet er å heve kvaliteten på veiledning, på alle avdelinger, og i arbeidet med studentene vi tar imot i barnehagen. Utviklingsarbeid med Kathrine Moen og Nina Engesvik om Etisk skjønn videreføres også i 2025-2026. Målet er at Etisk skjønn og veiledning skal gå litt over i hverandre.

INKLUDERENDE BARNEHAGEMILJØ

Manifest mot mobbing er et forpliktende dokument som Levanger kommune har underskrevet. Her oppfordres det aktivt til innsats mot mobbing der barn og unge oppholder seg. Barnehagen har en viktig oppgave i å formidle grunnleggende verdier og opptre som gode rollemodeller for barna. Møter med foresatte vil være en viktig arena for å reflektere rundt tema inkluderende barnehagemiljø. Foresatt samarbeid og foresatt medvirkning vil også være et viktig område i arbeidet med inkluderende barnehagemiljø.

Barnehagen jobber for å:

- ivareta barnas behov for omsorg
- lære barna å ta vare på seg selv og hverandre
- bidra til trivsel
- være et trygt sted for fellesskap og vennskap
- motarbeide alle former for diskriminering

Hva sier rammeplanen:

- «Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing. Om et barn opplever krenkelser eller mobbing, må barnehagen håndtere, stoppe og følge opp dette» (fra kapittel 1)
- «Personalet skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre» (kapittel 3)

Barnehagens felles mål:

«I vår barnehage arbeider vi kontinuerlig og systematisk med å fremme et trygt og inkluderende barnehagemiljø, og med å oppdage, undersøke og forebygge alle former for krenkelser. Vi stopper krenkelser og følger opp med egnede tiltak helt til barna opplever at de har et trygt og inkluderende miljø.»

TIDLIG OG TVERRFAGLIG INNSATS

Tidlig innsats bidrar til å fremme barnas sosiale kompetanse og grunnleggende ferdigheter. I barnehagen er det derfor viktig at opplevelser gjennom læring, lek og omsorg skjer i samspill med andre. Barnehagene i Levanger må følge med på, og være oppdatert i forhold til de samfunnsmessige endringene. Vi ønsker derfor en «morgendagens barnehage» med fokus på demokrati og likeverd.

- Å fremme leken som et mål i seg selv og som den største og fremste læringsarenaen.
- Å jobbe aktivt for å utjevne sosiale forskjeller. Tidlig innsats er voksne som SER og snakker MED barn.
- Å legge til rette for et miljø der alle barn er aktører og deltakende i et fellesskap.
- Å lære barna å omgås og respektere forskjellige typer mennesker.
- Å tilby og skape ulike kontekster hvor barna kan bruke kroppen og sansene, og slik utfordre seg selv på mange ulike måter.
- At de voksne må være en del av konteksten for å se og forstå samspillet som foregår.
- At de voksne reflekterer over utøvelsen av egen rolle sammen med andre.

DANNING OG DEMOKRATI / BARNEHAGEN SOM KULTURARENA

Vi skal hjelpe barna til å reflektere over at det gode er mektigere enn det onde. Vi stiller åpne spørsmål, og støtter barna med å samtale videre. Vi kan for eksempel dramatisere Æsops fabel med dukker, eller lage pappfigurer av sola og vinden.

Danning kommer fra et gammelt gresk begrep, paideia, som handler om å stille spørsmål ved det bestående. I denne tradisjonen utfordret man barna til å tenke selv og dermed medvirke til egen innsikt og læring. Dette er en prosess som pågår hele livet. Barnet sees som en selvstendig aktør, mens den voksne veileder og stimulerer barnet til å reflektere og tenke selv. Endringen fra oppdragelse til danning får konsekvenser for voksenrollen. Vår rolle handler mye om å legge til rette for meningsskapende prosesser gjennom bruk av ulike materialer og opplevelser i barnehagen. Beskrivelsen av det som skjer med barnet og det barnet bidrar til i sin meningsskapning står sentralt. Personalet bør lete etter muligheter for å kunne utvide og inspirere barns kunnskap og danning ved å vise fram ulike sider ved kulturen og la barna forholde seg til ulike kulturformer. Personalet kan arbeide med danning ved å gjøre barn kjent med mennesker fra ulike generasjoner. Barnekultur er både kultur av, med og for barn. Barnehagen skal by på rike kulturimpulser, opplevelser og erfaringer. Når barn leker, kan deres forståelse, innsikt og ferdighet bearbeides og endres. Slik former leken barna, og slik skaper barna kultur.

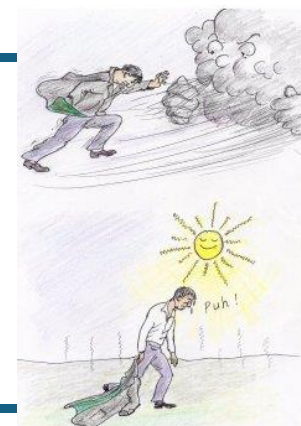
Fabel: Solen og vinden Tekst: Æsop, Illustrasjon: K. Kristiansen.

"Det skulle være artig å vite hvem av oss to som er den sterkeste," sa vinden en dag til solen. Så ble de enige om å prøve kreftene sine på en mann som vandret på landeveien. Den som kunne få frakken av mannen, hadde vunnet.

Vinden startet først opp med en liten bris og gikk deretter over til kuling. Så økte den til full storm - for endelig å gå opp i en fryktelig orkan som rev og slet i mannens frakk. Men jo mer vinden slet, desto fastere holdt mannen på frakken sin.

Solen som i mellomtiden hadde vært bak en sky, kom nå fram for å prøve seg. Den tok til å skinne, og etter hvert begynte det å bli varmere og varmere for mannen, og han måtte løsne på knappene. Til slutt ble han så svett at han måtte ta frakken av og bære den på armen.

Med vennlighet og varme kan du ofte oppnå mye mer enn med krefter og styrke.

Personalet må være tydelige modeller og bevisste på eget kulturelt og verdimessig ståsted. For å ivareta barnehagens dannelsesmandat må personalet erkjenne sin rolle som kulturformidlere gjennom egen væremåte. Personalet må være åpne for å reflektere over egne holdninger og handlinger. Barnehagen skal ta del i kulturen i nærmiljøet gjennom møte med institusjoner, organisasjoner og enkeltpersoner. Eldre generasjoner kan dele viktig kunnskap med barn og personalet i barnehagen. Personalet bør formidle tradisjoner som skaper tilhørighet gjennom bøker, litteratur, sang og musikk og kreativ virksomhet.

SPRÅK

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk, og bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer.

I barnehagen legger vi stor vekt på å utvikle barnas språkferdigheter gjennom lek, samtaler og varierte aktiviteter. Vi skaper et språk rikt miljø hvor barna får mulighet til å uttrykke seg, stille spørsmål, undre seg og delta i meningsfulle samtaler. Vi støtter barnas språkutvikling ved å være aktive språkmodeller, bruke bøker, rim og regler, og ved å tilrettelegge for lek som fremmer kommunikasjon. Gjennom hele året jobber vi med å styrke både det verbale og non-verbale språket, og vi tar hensyn til hvert enkelt barns språklige nivå og behov.

Hva er språk?

- Verbalt språk
- Nonverbalt språk
- Tegn til tale
- Kroppsspråk
- Tegnspråk
- Tullspråk – leke med språket
  - Ulike følelesspråk
  - Kommunikasjon
- All samhandling krever et språk
- Å gjøre seg forstått / uttrykke seg
- Samspill barn – barn, barn - voksen
  - Bade i ord og uttrykk
  - Overraskelser, begeistring og fellesskapsfølelse
- Bøker, eventyr, sang, lek, rytme rim og regler
  - Gjentakelser
- Å være en del et sosialt samspill sammen med andre – oppleve tilhørighet og trygghet
  - Psykisk helse
  - Glede
  - Mestring
- Spille spill, leke regelleker

Hvordan tilrettelegge for et godt språkmiljø?

- Prioritere tid til aktiviteter og lek som stimulerer til bruk av språk.
- Være bevisste språkmodeller som legger til rette for, og bidrar til et godt språkmiljø og til at språkutvikling kan oppstå
- Språklig mangfold – støtte språkutvikling på flere språk.
  - Alle ansatte har ASK- (Alternativ Supplerende Kommunikasjon) remser på seg
    - Å snakke MED, ikke til
    - GI TID
    - Forberede / bruke dagstavle
- Lese bøker, fortelle eventyr, leke med ord, rime, fortelle regler, synge, spille spill, leke regelleker med barna
- Gode samtaler i alle situasjoner; eks. stellesituasjon, påkledning, måltid, bordaktivitet etc...
- Dele i mindre lekgrupper; enklere for alle barna å slippe til
- Legge til rette for lek miljø som innbyr til bruk av språk
- Beskrivende setninger; «den røde koppen, den lille sirkelen»
- Coaching; «nå tar vi den høyre foten oppi støvelen (beskrive hva vi gjør)
  - Navngi ting rundt oss, og bevisst bruke begreper
  - Korte og tydelige beskjeder
  - Imøtekomme enkeltbarnets interesser
- Språkkonkreter: eventyrkofferter, esker med figurer, magisk kasse etc. til bruk i samlingsstund og i hverdagen.
  - Steg for steg, språkkista,
  - Bruke biblioteket
- Tall, bokstaver, bilder, tegninger tilgjengelig på gulv og vegger i barnas høyde.
- Prioritere åpne spørsmål i stedet for lukkede (ja/nei) spørsmål
  - Foreldresamarbeid

MANGFOLD

I Momarka barnehage har vi et rikt mangfold både i barnegruppen, og blant ansatte som vi er stolte av. Mangfold viser til en stor variasjon og forskjell mellom oss mennesker. Dette inkluderer både kjønn, etnisitet, kultur, familie mm. Rammeplan for barnehagen (2017, s. 9) viser til barnehagens ansvar for anerkjennelse og synliggjøring av alle barn og mangfold. Det er dermed vårt ansvar å sørge for at alle barn og deres familie blir anerkjent og sett for den de er, og at alle kjenner seg verdifull for den de er.

Barna har selv ikke ansvar for å representere mangfold, det er barnehagens ansvar å fremme mangfold. «En alternativ forståelse er å støtte barna i deres kulturelle og individuelle forutsetninger gjennom å vektlegge aktiviteter i barnehagen. Mangfold synliggjøres da i barnehagens praksiser, ikke ved personer» (Bjerklund, 2021c, s. 145). I Momarka barnehage ønsker vi at alle barn skal oppleve å få følelsen av å få seg selv og sin familie speilet, slik rammeplanen vektlegger. Dette innebærer bruk av samtaler, ulike bøker, filmer, leker ol. Som bidrar til å speile og synliggjøre det mangfoldet som finnes både i barnehagen og i samfunnet.

I Momarka barnehage har vi fokus på å fremme mangfoldet. Barna skal oppleve å bli møtt med respekt, åpenhet og inkludering. «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Det å fremme og anerkjenne mangfoldet innebærer altså at man fremmer og anerkjenner menneskeverdet noe som er et grunnleggende iboende behov.

Bjerklund, M. (2021c). Speiling og synliggjøring av familiemangfold i barnehagen. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 105(2), 143-155.
<https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2021-02-04>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen-bokmal-pdf.pdf>

«Barnehagen skal være et miljø hvor ulike individer og ulike kulturelle ytringer møtes i respekt for det som er forskjellig. Å belyse ulikhetene og det som er felles, kan gi grunnlag for forståelse og innsikt. Et møte med noe som er forskjellig fra ens eget, gir muligheter for å utvikle en positiv nysgjerrighet overfor menneskers og kulturers likheter og ulikheter» (Kunnskapsdepartementet 2006a:18)

LIVSMESTRING OG HELSE

«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd og forebygge krenkelser og mobbing.» R 17 s. 11.

I barnehagen markerer vi hvert år «Verdensdagen for psykisk helse» 10. Oktober. I 2025 er temaet: Alle mennesker i alle aldre har en psykisk helse.

Følelseshåndtering er noe vi øver mye på i løpet av en barnehagedag.

«Barnehagen skal være et trygt og utfordrende sted der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap. Barna skal få støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.» R17 s. 11

Vi trenger å styrke vår
psykiske beredskap

«Barnehagen skal være en arena for daglig fysisk aktivitet og fremme barnas bevegelsesglede og motoriske utvikling.» R17 s. 11

Vi organiserer for at barna skal få utfolde seg motorisk og få prøvd seg i organisert fysisk aktivitet, både ute og inne. Det er viktig at vi ikke tar fra barna leken i disse aktivitetene, men at vi legger til rette for at leken skjer sammen med den fysiske aktiviteten. Dette kan for eksempel være «rødt lys», «sura», «alle mine kyllinger», «hinderløyper», «dans», «aerobic», «herme etter storskjerm», og «gymkort». Dette krever aktive voksne som er deltakere og pådrivere for at leken skal bli inkluderende, utfordrende og tilpasset barna. Gode vaner starter tidlig!

«Måltider og matlaging i barnehagen skal gi barna et grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevaner.» R17 s. 11

Vi legger til rette for at barna deltar i tilberedning av mat og måltider i barnehagen. Ved å være med å tilberede øker også lysten på å smake på nye ting. Vi tilbyr barna et sunt kosthold som inneholder ulike grove kornprodukter, grønnsaker, frukt, bær, fisk og magert og variert pålegg. Vi serverer havregrynsgrøt og i tillegg ett annet varmmåltid ca. hver 3. uke.

Barnehagen jobber hver dag med hvert enkelt barn for å gjøre de i stand til å mestre selvet livet, med de utfordringer livet har å by på.

VENNSKAP OG FELLESSKAP

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskaper og holdninger som utvikles gjennom sosialt samspill.» R17 s. 22

For å kunne lære barna noe om sosial kompetanse er vi avhengige av nære samspill mellom barn- barn og barn-voksne. Det blir vår oppgave som voksne å være nær barna slik at vi kan gi dem den støtten de trenger for å kunne tilegne seg denne kompetansen. Arbeid i små grupper for å gi barna et språk, for å bedre kunne opprettholde kontakt blir også viktig i denne sammenhengen. Vi vil fokusere på å bry seg om hverandre.

Empati betyr å ha evne til å gjenkjenne egne og andres følelser og kunne se ting fra en annens synsvinkel. Det innebærer å kunne vise medfølelse og ta hensyn til andres følelser og behov. Samarbeidsferdigheter, selvhverdelse, selvkontroll og ansvarlighet er sentrale begrep som barnehagen vil vektlegge i dette arbeidet. I hverdagen er vi personalet i barnehagen og dere foreldre viktige rollemodeller for barna. Hvilken rollemodell ønsker du å være?

BARNES SEKSUALITET I BARNEHAGEN – HVA GJØR VI?

Hvordan skal vi prate med **barna** om kropp og seksualitet? Hva sier foresatte og hva sier vi? Både foresatte og ansatte kan ha forskjellig syn på hvordan dette skal gjøres, og i noen situasjoner trenger det ikke alltid være så lett å vite hva man skal si. Det er viktig at alle ansatte blir **bevisst egne holdninger og tanker** rundt barns seksualitet, slik at man felles har en forståelse av hva og hvordan man formidler dette til barna.

Rammeplanen (2017, s. 49) viser til at barnehagen **skal** bidra til at barna blir kjent med kroppen sin, og utvikler bevissthet om egne og andres grenser. Det å prate om og samtale med barn om kroppen kan bidra til at barna får et naturlig forhold til kroppen. Gjennom samtale kan man støtte barnas i deres naturlige utvikling, både kroppslig, men også språklig. Ved å hjelpe barna til å, **korrekt**, kunne navngi “alle” deler av kroppen, står også de senere i en posisjon hvor de selv kan forklare om og rundt sin egen kropp. Gjennom å bruke begrep som vagina, skjede, vulva, penis, testikler på kjønnsorgan fremfor “jentetiss” og “guttetiss”, kan dette styrke barns forhold til kroppen, og egen kropp. Om barna skal få et naturlig forhold til kropp, må vi kunne, og tørre, å sett ord på **alle** kroppsdelene.

Barn seksualitet handler mye om nettopp utvikling og nysgjerrighet. **Det å skulle bli kjent med seg selv, hele seg.** "Barns seksualitet må ikke forveksles med de voksnes seksualitet. Barn utforsker og leker. De prøver gjerne ut grenser og erfarer hva som gir dem opplevelse av lyst – hvordan de kan kontrollere det som skjer under leken" (Wiede Aasland, 2020, s. 25). Som Wiede Aasland (2020, s. 22) trekker frem, så vil det at barn får erfaring av å utvikle god kjennskap til egne følelser og seksualitet, kunne bidra til at de vil kunne oppleve trygghet og gode relasjoner til andre mennesker.

“Barnehagen skal fremme likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn” (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 17). Barn kan spørre og undrer seg over kroppen og hvordan og hvorfor ting skjer. Vi må da kunne svare, og forklare på en måte slik at de forstår. Det er viktig at vi er **åpne og ærlige**, slik at barna får et mer naturlig forhold kropp, seksualitet og mangfold.

Det å støtte barna i nysgjerrigheten og utvikling av egen seksualitet handler ikke om å ikke ha grenser. “Alle barn må gis kunnskap om at de bestemmer over sin egen kropp - og over hvem de vil dele den med (klemme, holde i hånden, sitte på fanget, kile, ruske i håret, blir med på overnatting osv)” (Wiede Aasland, 2020, s. 55). Det er viktig at vi lærer barna fra de er små hvordan de kan sette grenser for seg selv. Det er lov å si nei når de ikke vil delta i feks ulike typer lek og/eller utforskning rundt kropp. Samt at når noen sier «Nei», så skal vi respektere det! Vi må kunne være til stede og hjelpe barna til å si nei, og til å respektere at andre sier nei. Dette blir en veldig viktig lærdom å ha med seg i livet og oppveksten.

Noen av temaene som er viktig å være innom er:

Kroppen – hvordan kroppen ser ut utvendig og innvendig?

Følelser – hvordan er det å være glad, sint, lei seg, redd, sjalu, etc..?

Grenser for egen kropp – Gode og rare/ulovlige hemmeligheter og berøringer.

Hvem kan man si ifra til hvis man opplever noe ugreit?

Hvordan barn blir til/forplantning?

Vi har tilgjengelig arbeidsverktøy som er tilrettelagt for barn, for å lære om kropp og egne grenser, slik at det kan bli naturlige samtaler rundt alle deler av kroppen, men det viktigste av alt er å svare på barnas spørsmål om seksualitet naturlig når barna spør.

Alle barn og unge har rett til å få alderstilpasset informasjon om vold, seksuelle overgrep og mobbing. Alle skoler har et ansvar for å bidra til at elevene får denne opplæringen, og for å tilrettelegge for et trygt og godt skolemiljø. Dette er bestemt i Barnekonvensjonen, Opplæringsloven, læreplanen for skoler og rammeplan for barnehager.

Noen nyttige lenker om temaet:

- [Snakk om det, strategi for seksuell helse 2017 - 2022](#)
- jegvet.no
- [Min kropp og mine grenser, Salaby barnehage](#)
- [Kroppen min eier jeg](#)

Bøker om kropp og seksualitet, og seksuellegning:

- Jeg er meg! Min meg: En bok om kropp, gode og vonde følelser, ulovlige hemmeligheter og berøringer (2016) Eli Rygg og Margrete Wiede Aasland
- Alle har en bakside: En bok om kroppen (2021) Anna Fiske
- Barna og seksualiteten (2020) Margrete Wiede Aasland
- Brillebjørn, Ida Jackson
- Forelska i Feisbukk (2014) Hans Sande og Per Dybvig
- Hannemone og Hulda (2017) Jenny Jordahl
- Filiokus og Blåmann – Klåmann, fortellingen om en vond hemmelighet (2012) Marit Hoem Kvam

SYSTEMATISK, KUNNSKAPSBASERT OG NASJONAL LIKEVERDIG OPPLÆRING

«Jeg vet» er en kunnskapsbasert læringsressurs for alderstilpasset opplæring om vold, overgrep og mobbing i barnehager og skoler. «Jeg vet» skal bidra til at barnehager, grunnskoler og videregående skoler har et voldsforebyggende opplæringstilbud som fremmer livsmestring - og er systematisk, kunnskapsbasert og nasjonalt likeverdig.

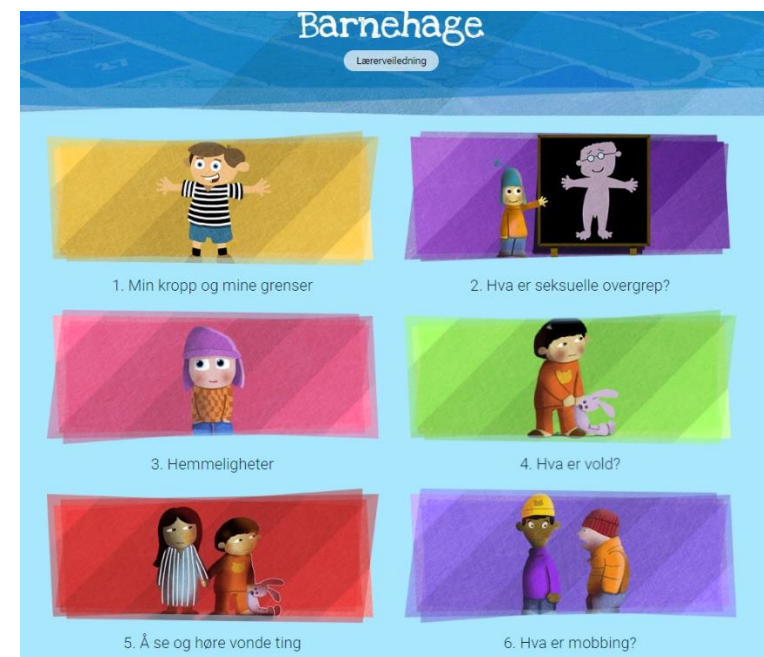
Innholdet i «Jeg vet» bygger på innsiktsarbeid og dialog med barn, ungdom og ansatte i skoler og barnehager. Alt materialet i læringsressursen er forankret i forskningsbasert kunnskap, og er utviklet i tett samarbeid med fagekspertise på voldsområdet.

Ressursen skal gi barn og unge kunnskap om og forståelse for:

- ulike former for vold, mobbing og seksuelle overgrep
- hvilke rettigheter barn og unge har for vern mot vold og overgrep
- hvem man kan snakke med og hvor man kan få hjelp

«Jeg vet» er temabasert, og kan brukes i mange fag. Alt innholdet i «Jeg vet» er forankret i rammeplan for barnehager og skolens læreplanverk.

*Trykk på bildet for å gå direkte
inn på salabys nettside
for barnehagebarn*

KOSTHOLD OG MÅLTIDER I BARNEHAGEN

Momarka barnehage plikter å følge «retningslinjer for mat og måltider i barnehagen». (Sosial og Helsedirektoratet).

Barnehagen er en pedagogisk og helsefremmende institusjon. Barnehagens arbeid med helse, måltider, kosthold og hygiene er nedfelt i barnehageloven, rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og forskrift for miljørettet helsevern i barnehager og skoler.

MÅLTIDENE: Momarka barnehage tilbyr to måltider i barnehagen, lunsj og ettermiddagsmåltid. Frokost tar de med selv.
Barnehagen legger til rette for et variert og sunt kosthold.

Frokost: Barna spiser frokost fra medbrakt matpakke.

Hovedmåltid: Vi har smøremåltid som inneholder brød / knekkebrød med variert pålegg. Fukt og grønnsaker serveres også til måltidet. Det serveres innimellom varmmåltid til lunsj og havregrøt minimum 1 dag i uka. Barna får være med å tilberede både brød- og varmmåltid i barnehagen.

Ettermiddagsmåltid: Barna får havregryn og melk / brød og knekkebrød med variert pålegg i barnehagen. Fukt og grønnsaker serveres til måltidet.

TRAFIKKSIKKER BARNEHAGE

Momarka barnehage ble sertifisert som Trafikksikker barnehage juni 2014 av Trygg Trafikk. Vi har forpliktet oss til å ha rutiner for ferdsel i trafikk, og ha trafikksikkerhet som tema med barn og foreldre gjennom barnehageåret. Vi ønsker å lære barna gode holdninger og grunnleggende ferdigheter for å være en god trafikant.

Personalet	Foresatte	Barna	Andre samarbeidspartnere
Personalet bruker hjelm når de sykler til og fra jobb.	Foreldre og barn bruker hjelm når de sykler / også sparkesykkel/- til og fra barnehagen.	Barna skal få mulighet til å bruke sansene sine i trafikken, som å lytte til støy og ulike lyder i trafikken, se etter blinkende lys og andre forhold.	Trygg Trafikk NAF MA
Voksne gjør en risikovurdering av turens trafikkroute, og gjør evt. tiltak som er nødvendig.	Porten til barnehagen skal alltid lukkes.	Barna skal bli kjent med vår trafikkvenn, beltedyret Tarkus og vennene hans.	Bygg og eiendom
Det skal alltid være en voksen foran og bak barne-rekka når vi går på tur. Turtau med handtak et godt alternativ.	Foreldre og barn bruker alltid refleks når de går til og fra barnehagen i mørketiden	Barna skal alltid bruke refleks-vest på tur, og utenfor barnehagens område.	
Bilen til personalet parkeres med fronten mot utkjøringen på barnehagens parkeringsplass.	Foreldrene parkerer bilen med fronten mot utkjøringen, slå alltid av motoren og ta med nøklene når dere forlater bilen.	Barna skal alltid sitte sikret i bilstol når de er passasjerer i bil.	
	Reflekskveld SU	Reflekskveld SU	Forslag: Lage en felles barnas trafikkdag for alle barnehagene i levanger kommune?
Personalet skal være gode rollemodeller og opptre deretter i trafikken. Bruk alltid refleks i mørketiden.	Ta alltid barna sist ut av bilen, og først inn i bilen ved levering og henting i barnehagen.	Barna skal få mulighet til å lære trafikkregler som fotgjengere. Ulike tema rundt årstids skiftninger.	
Personalet skal fortløpende tilegne seg god kunnskap om trafikksikkerhet, og trafikk materialet vi bruker gjennom året, ved kurs og oppdatering.	Barna skal sikres i bil etter gjeldende forskrifter.	Barna skal få mulighet til å lære og samtale om trafikkskilt. Vi har innslag av ulike trafikkskilt på ute leikeplassen.	
Områder vi skal prioritere å rette søkelyset på når det gjelder holdningsendringer, MÅL vi skal jobbe med kommende barnehageår i personal og foreldregruppen 2025-2026: 1.Sikring av barn i bil 2.Respektere reglene for mobilbruk 3.Flere voksne må bruke refleks 4. Slå av motoren, og ta med nøkler når du forlater bilen. 5. Rygge bilen på plass ved levering/henting	Foreldremøter med tema trafikksikkerhet	Barna skal få lære om hva er trygt og hva er farlig langs skoleveien. Vi bruker kart og går skoleveien sammen med barna.	

OVERGANGER INNAD PÅ BARNEHAGEN

I Momarka barnehage, som er en 6 avdelings barnehage vil det være minimum 1 overgang for barna i løpet av barnehagelivet. Dette er overgang fra småbarn til storbarn. Noen ganger kan det oppstå spesielle situasjoner som gjør at man må flytte fra en avdeling til en annen utenom overgang fra små til stor. I disse situasjonene er det viktig at personalet har en god dialog med foreldre og at overgangen gjøres så skånsomt som mulig for barna. Dette betyr besøk på annen avdeling sammen med voksne man kjenner godt. Nye voksne som gjør seg kjent med, og knytter bånd til barnet. Det meste av tryggheten ligger i relasjonene – ikke stedet.

I Momarka barnehage starter vi prosessen med overgang mellom avdelinger allerede i mars / april, så fort barnehageopptaket er ferdig, og alle barna har blitt plassert på nye avdelinger.

De ansatte besøker barna på sine avdelinger: Alle ansatte som skal være på avdelingen til neste år besøker barna på sine avdelinger, der barna allerede er trygge. De ansatte har ansvar for å ta kontakt, og bli kjent.	Barna besøker sine nye avdelinger: Minimum 2 dager i uka, mai og juni, besøker barna stor-barns-sida sammen med sine voksne. Det legges til rette for lek på avdelingene, og lek på uteområdet. Det legges også til rette for felles turer sammen med voksne og barn fra den nye avdelingen med mål om knytte relasjoner.	Hospiteringsuke: Det legges til rette for, og planlegges en hospiteringsuke, der alle barna møter og blir hentet på sin nye avdeling hele uka. Dette skjer rett før sommerferien. Skolestartere blir tatt ut fra avdelingene, og har eget opplegg denne uka. Ansatte fra småbarnsavdelingene blir med barna over på storbarn hele denne uka. Det lages en plan for gjennomføring av denne uka minimum 1 mnd. i forkant.

OVERGANG BARNEHAGE / SKOLE

Vi skal legge til rette for en trygg og god overgang fra barnehagen til skole og skolefritidsordning. Personalet skal være bevisst på at siste året i barnehagen ikke blir et sted der barna venter på å begynne på skolen, vi skal gjennom lek og læring gi barna et godt grunnlag for en god overgang! Vi har i samarbeid med Halsan skole utarbeidet en egen plan for samarbeidet om overgangen det siste året i barnehagen.

Vi har ofte barn i barnehagen som sokner til andre skoler enn Halsan. Vi bruker å ta kontakt og ordne med samarbeid med de evt. skoler dette gjelder, og barnehager der det går barn som skal starte på samme skole. Barna dette gjelder får dra på besøk og bli kjent med sin skole, sammen med kommende klassekamerater.

Barnets rett til medvirkning må ivaretas også i overgangen.

Barnet skal få mulighet til å fortelle om sine forventninger, følelser og ønsker for det å begynne på skolen, og dette skal få innvirkning på barnehagens innhold med overgangen. Skolestartergruppa skal være utgangspunktet for og ha innflytelse på hvordan opplegget i barnehagen utformes. Barna må blant annet få innvirke på innhold i aktiviteter, invitasjoner og planlegging av fadderbesøk og markeringen av avsluttet barnehagetid. Barnet må også oppleve at formidling av egne ønsker og behov har betydning for hvordan oppstart og den første tiden i skole og SFO organiseres.

Vi skal være med å bidra til at barna avslutter barnehagetiden sin på en god måte, vi har lykket når alle barn opplever skolestarten med trygghet og spent forventning!

SAMARBEID MELLOM BARNEHAGEN OG HJEMMET

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål.

Barnehagen skal legge til rette for samarbeid med- og god dialog med familiene på individnivå, med foresatte til hvert enkelt barn, og på gruppenivå.

- Barnehagen og barnets hjem skal jevnlig utveksle observasjoner omkring barnets trivsel, helse, erfaringer, utvikling og læring, og ut fra disse legge til rette for videre utvikling. Vi utfører utviklingssamtaler for hvert enkelt barn gjennom barnehageåret. Foresatte står også fritt til å ytre ønsker om samtaler omkring spesielle forhold.

- I barnehagen har vi et samarbeidsutvalg. I tillegg til egne SU møter, avholdes det foreldreråd i forbindelse med foreldremøter i barnehagen. Foreldrerådet skal fremme foresattes sine fellesinteresser og bidra til et godt samarbeid mellom hjemmet og barnehagen. Barnehagen kan også forelegge saker som er viktige for foresattes forhold til barnehagen. Spesielt skal fokus rettes mot inkludering av alle, sosiale sammenkomster og møtetreffpunkt, som er et viktig område for SU å legge til rette for.

Momarka barnehage har noen ønsker og forventninger til alle familier. Det vil bidra til at personalet kan gjøre en bedre jobb for dere og barna. Foreldrerepresentanter i samarbeidsutvalg blir valgt på foreldremøte i oktober.

Eiers representant: Wenche Fagerkind,

Barnehagens representanter 2025-2026: Marthe Sjevelås, Laila Skei Borgsø

Foreldrerepresentanter SU, Momarka barnehage

Martin Stifjeld (leder) og Eline Vandsvik (nestleder)

Øvrige foreldrerepresentanter: Helena R Lorentzen, Tonje Valsø, Marte Lyster, Rikke Sørmo

Politisk representant: Guro Sjetne

At dere bidrar sammen med personalet til smil, glede og latter i leverings og hentesituasjoner, det setter både vi og barna pris på.

At frister for påmeldinger og innleveringer blir respektert og overholdt

Deltar på møter og arrangement når du/dere har mulighet.

Snakker med personalet hvis du er misfornøyd eller lurer på noe.

Gir ros når det er noe du er fornøyd med. Snakk positivt om barnehagen til barnet.

Leser planer og info gitt på e-post og IST Home

Overholder åpningstiden

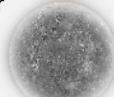
PERSONALET'S
FORVENTNINGER
TIL FORELDRE /
FORESATTE

Sender med uteklær tilpasset været. Merker barnets klær og utstyr. Rydder i garderobehyllen og har oversikt over skiftetøy. Tar med skitne klær hjem til vask.

August 2025	September 2025	Oktober 2025
✓ 14.- 15.august planleggingsdager.	✓ Friluftslivets uke, 6. – 14. september ✓ Brannvernuka, uke 38 ✓ Stille brannøvelse 17. september kl. 09.30 ✓ Bli-med-dagen, 20 september	✓ 02. Oktober: foreldremøte ✓ 10.Oktober: Verdensdagen for psykisk helse ✓ 17.oktober refleksens dag ✓ 24.oktober FN-dagen. Foreldrekafe med aksjon ✓ 28.oktober planleggingsdag.
November 2025	Desember 2025	Januar 2026
✓ SU arrangerer reflekskveld?	✓ 13.desember Luciadagen, frokost med lussekatter og kaffe. ✓ Nissefest i barnehagen for barn. ✓ Behovshøring i romjula.	✓ 02. januar planleggingsdag.
Februar 2026	Mars 2026	April 2026
✓ 6.februar samefolkets dag. ✓ Karneval i barnehagen.	✓ 09.mars planleggingsdag. ✓ Barnehagedagen markeres i mars.	✓ Uke 14 «den stille uke» (behovshøring).
Mai 2026	Juni 2026	Juli 2026
✓ Fredag 1. mai. ✓ Torsdag 14. mai (Kristi himmelfart). ✓ 22. mai planleggingsdag ✓ Mandag 25. mai (2. pinsedag)	✓ Sommeravslutning for de største barna i barnehagen	✓ Sommerstengt uke 29-30-31

AVDELINGSOVERSIKT BARNEHAGEÅRET 2024 – 2025

Avdeling	Stilling	Personalet	Telefonnr
Administrativt	Styrer Assisterende Styrer	Wenche Fagerkind Siv Kristin Sørmo	95723961 477 90 690
Jupiter 	Pedagogisk leder Pedagogisk leder Barne- og ungdomsarbeider Barne- og ungdomsarbeider	Marthe Sjevelås Wenche Moe Richard Hanssen Moo Dah Pree	474 83 486
Saturn 	Pedagogisk leder Barne- og ungdomsarbeider Barne- og ungdomsarbeider Lærling	Ingrid D. Tvete (P) Hilde Kristin Berg Laila Skramstad John Yansen Hegna	474 52 072
Neptun 	Pedagogisk leder Pedagogisk leder Barne- og ungdomsarbeider Barne- og ungdomsarbeider Barne- og ungdomsarbeider	Kathrine Haugen Tina Stamnes Mona S. Skrove Silje Bertheussen (P) Heidi Johansen	456 37 831
Mars 	Pedagogisk leder Pedagogisk leder Barne- og ungdomsarbeider Barne- og ungdomsarbeider	Heidi Jørstad Hege Stavseth Monica Røssing Kine Ottesen	458 75 598
Venus 	Pedagogisk leder Barne- og ungdomsarbeider Assistent	Rita Olsen Laila Skei Borgsø Trude Otterstad	458 77 223
Merkur 	Pedagogisk leder Pedagogisk leder Barne- og ungdomsarbeider Barne- og ungdomsarbeider Musikkpedagog	Karoline Salthammer Elisabeth Trustrup Monica Mosling Tonje Mari Nordberg Håvar Salthammer	481 11 728

E-post:

wenche.fagerkind@levanger.kommune.no

siv.sormo@levanger.kommune.no

